

Δεκατέσσερα σκαλοπάτια προς τα κάτω, ένα πλατύσκαλο και δυο ακόμα σκαλοπάτια προς τα αριστερά ήταν ο δρόμος της. Κατόπιν ο διάδρομος διακλαδιζόταν, διχάλα θαρρείς. Αριστερά, οι τουαλέτες των ανδρών, δεξιά των γυναικών. □ σπρο πλακάκι με κιτρινισμένη γιρλάντα στις άκρες, κάλυπτε Δεκατέσσερα σκαλοπάτια προς τα κάτω, ένα πλατύσκαλο και δυο ακόμα σκαλοπάτια προς τα αριστερά ήταν ο δρόμος της. Κατόπιν ο διάδρομος διακλαδιζόταν, διχάλα θαρρείς. Αριστερά, οι τουαλέτες των ανδρών, δεξιά των γυναικών. □ σπρο πλακάκι με κιτρινισμένη γιρλάντα στις άκρες, κάλυπτε όλο το χώρο. Οι πόρτες βαμμένες μπλε, ένα μπλε βαθύ σαν σκοτεινή θάλασσα. Όχι, όχι, σαν το μπλε του καλύμματος των σχολικών βιβλίων της. Πόρτες κομμένες από κάτω, σαν ξεδοντιασμένες γριές, περίμεναν πελάτη. Ένας συνεχής ήχος από τους ελαττωματικούς «Νιαγάρα», τη συντρόφευε ολημερίς, ανταγωνιζόταν, αλλά και συντρόφευε το τραντζιστοράκι της. «Δημοτικά Ουρητήρια, ώρες λειτουργίας 8πμ-1μμ και 5μμ-9μμ Φιλοδώρημα όχι υποχρεωτικό». Η ταμπέλα φρεσκοβαμμένη καρφώθηκε από δυο εργάτες.

-Γεια σου Μαρία! Πώς πάει ο κάτω κόσμος;

-Καλύτερα από τον πάνω, του ανταπόδωσε και φουρκισμένη έκλεισε την πόρτα της.

Κάτω κόσμος, ένας κόσμος παράμερος, στην αριστερή πλευρά της κεντρικής πλατείας στο Α□□., μια επαρχιακή πόλη. Καλό μεροκάματο, με τα πουρμπουάρ της και το ΙΚΑ εξασφαλισμένο. Δυο χρόνια, με το λάστιχο ή τον κουβά, προσπαθεί να διώξει στον απόπατο όλα τα σκατά της πόλης. Μα αυτά, ξαναγυρνούν προς την επιφάνεια, σαν αναμνήσεις καταχωνιασμένες, που τις νομίζεις νεκρές κι ανήμπορες. Μα αυτές λαγοκοιμούνται. Περιμένουν την ώρα που ξέγνοιαστος θα `σαι και θα έρθουν, ίδιες ερινύες, να σε κεντήσουν και την εκδίκηση τους να πάρουν.

Ευτυχώς ο Δήμαρχος, «προοδευτικών αρχών», την προσέλαβε αμέσως:

-Κυρία Μαρία, εσείς; Η κόρη ενός αληθινού ήρωα, στα ουρητήρια; Δεν ξέρω, δεν ξέρω.

Δυστυχώς δεν υπάρχει τίποτα άλλο. Τίποτα. Θα δούμε, θα δούμε.

Στο άλλο άκρο της πλατείας, το φάντασμα του πατέρα της την υποβλέπει. Ένα κομμάτι μάρμαρο, ακανόνιστο. Με τρεις-τέσσερις γραντζουνιές πάνω στο σώμα του, βρόγχος ακέραιος. Μαύρα, κυρτά γράμματα έγλειφαν το μάρμαρο:

Στους ήρωες που κρεμάστηκαν
υπό των Γερμανών στις 28 Οκτωβρίου 1943,
η πατρίς το γόνυ κλίνει

Πολλές φορές, κάποιες νύχτες του χειμώνα, που ψυχή δεν κυκλοφορεί, φεύγοντας για το σπίτι της, της αρέσει να πλησιάζει το μάρμαρο, να περνά απαλά το χέρι της σε αυτά τα γράμματα, απαλά σαν χάδι παλιό στο αξύριστο μάγουλο του πατέρα της.

-Κυρία Μαρία, καλημέρα, λίγο χαρτάκι; Συνάμενη, κουνάμενη, μπήκε η Δήμητρα η περιπτερού. Εξώλης και προώλης, δεν είχε αφήσει γάτο αρσενικό. Τις ξέρει τις πομπές της. Μα τι με αυτό; Καλά λεφτά. Ένα πεντακοσάριο για να κλείνει την πόρτα της για κάνα τεταρτάκι. Πράγματι, σε λίγο ακούστηκαν αλαφροπατήματα. Ποιος κερατάς να είναι σήμερα; Αναρωτήθηκε κι έσκυψε στην κλειδαρότρυπα. Ένα κομμάτι παντελόνι φάνηκε, τίποτα. Κλείστηκαν στην Τρίτη καμπίνα και τράβηξαν το καζανάκι. Σε δέκα λεφτά το επανέλαβαν. Σε λίγο, η πόρτα άνοιξε, βήματα ανηφόρισαν στα σκαλοπάτια. Μια βαριά μυρωδιά γέμισε το χώρο. Μυρωδιά πίπας. Μα βέβαια ο Χάρης ο φωτογράφος, από απέναντι, θριαμβολόγησε για την παρατηρητικότητά της, η γριούλα. Είχε έρθει από την

Αμερική, έχοντας πλύνει χιλιάδες παντελόνια, παλτά και βρακιά.

-Ούτε τα βρακιά τους, να πλύνουν δεν προλαβαίνουν εκεί, έλεγε συχνά. Μάζεψε λίγα δολάρια πουλώντας κοψοχρονιά το καθαριστήριο, όταν αρρώστησε και ήρθε στα χώματά του και άνοιξε «Το καλλιτεχνικόν Φωτογραφείον: Η Αστόρια». Ανύπαντρος, μα προσεκτικός. Δεν έβαζε αυτός, όποια κι όποια, στο σπίτι του και ιδίως παντρεμένες. Η μάνα του, μα περισσότερο η επιθυμία του να αποκατασταθεί με μεγάλη προίκα, του το απαγόρευαν.

Βγήκε από το κουτί της. Πήρε το λάστιχο και ξέπλυne τα πάντα. Έτριψε τους τοίχους, σκούπισε τους καθρέπτες, γυάλισε τις βρύσες, έβαλε αποσμητικό, λίγα λουλούδια στο μίζερο βάζο. Πέρασαν έτσι κάμποσες ώρες που διακόπτονταν από βιαστικούς συνήθως άντρες, μα και μερικές γυναίκες που ξαλάφρωναν ή βάφονταν κι έβγαιναν και πάλι στην επιφάνεια, ανανεωμένες. Άντρες και γυναίκες, διαφόρων ειδών και ποιοτήτων. Άντρες διστακτικοί, που μπαίνανε σαν κλέφτες. Χαμηλά τα μάτια, δεν ζητούσαν ποτέ χαρτί, διάλεγαν την πιο απόμερη γωνιά και γύριζαν την πλάτη τους, στην είσοδο. Έφευγαν πιο βιαστικοί, έχοντας τινάξει και το τελευταίο ίχνος αυτοπεποίθησης στα πλακάκια της τουαλέτας. Άλλοι, κατέβαιναν σαν το σπίτι τους. Σιγοσφυρίζοντας. Σαν κοκόρια, επιδεικτικά, προκλητικοί έριχναν ματιές σε όλους και όλες που τυχόν έμπαιναν. Οι γυναίκες, από την άλλη, ήσαν αλλιώς: Με την τσάντα στο χέρι, αποσύρονταν διακριτικά ως και μισή ώρα, βαφόντουσαν, πέρναγαν λίγο ρουζ, τίναζαν τη φούστα τους. Κόσμος και κοσμάκης!! Και η Μαρία, εκεί. Κέρβερος του κάτω κόσμου, τυλιγμένη στον ιστό από άσπρα πλακάκια με κιτρινισμένες άκρες. Στην γωνιά της, στο κλουβί της. Άλλοτε πλέκοντας και άλλοτε ακούγοντας ραδιόφωνο, περίμενε να ακούσει τον ήχο των λιγοστών κερμάτων που θα συμπλήρωναν το πενιχρό εισόδημά της. Σαν τέλειωνε, κλείδωνε την κάμαρά της, έβαζε το λουκέτο στη σιδερένια πόρτα και ανέβαινε στον πάνω κόσμο.

Ο ήλιος σήμερα απογευματινός, μα καυτός ακόμα, κτυπούσε τις πλάκες της πλατείας, τιμωρώντας με τις ακτίνες του τους ανθρώπους που τολμούσαν να ξεμυτίσουν.

-Καλό βράδυ, κυρά- Μαρία, τη χαιρέτησε ο Μιχάλης από το παπουτσάδικο της γωνίας. Καλό βράδυ. Η φωνή, μέσα από τα δόντια της, ίσα που ακούστηκε. Ανηφόρισε και χώθηκε στο στενό δρομάκι που οδηγούσε στο σπίτι της. Το σπίτι, δίπατο είχε να δει χέρι μάστορα, τουλάχιστον είκοσι χρόνια. Κατέρρευε. Είχε εγκατασταθεί σε μια κάμαρη του πρώτου ορόφου. Γωνιακή, τη σκίαζαν τα δέντρα του πάρκου. Σπάνια άνοιγε τα άλλα δωμάτια. Πνιγμένα από αναμνήσεις. Γεμάτα από πρόσωπα πεθαμένα, ξεχειλίζαν κούτες, χαρτιά, ρούχα. Απομεινάρια ζώνων πολλών ανθρώπων. Κι αυτή, καθημερινά απομακρυνόταν από όλα αυτά και χωνόταν βαθύτερα στο δώμα της.

Αφού κολάτισσε το λιγοστό δείπνο της, συγύρισε στοιχειωδώς το δωμάτιο, πήρε την καρέκλα της και την έσυρε στο παράθυρο. Κούφωσε τα εξώφυλλα και περίμενε τη ζωή να αρχίσει. Το πάρκο, στην πιο προνομιακή περιοχή της πόλης, μπαλκόνι στην θάλασσα, έσφυζε από ζωή. Ιδίως τα καλοκαίρια, πλημμύριζε από νέους, ζευγάρια, περπατητές, γλεντζέδες που κατευθύνονταν στις γειτονικές ταβέρνες και καφενεία που στεφάνωναν το πάρκο. Μια λιμνούλα, έργο κάποιου Δημάρχου ξεχασμένου από όλους, προσπαθούσε να διώξει την κάψα, φιλοξενώντας πάπιες και χιλιάδες έντομα. Έτσι ζούσε η κυρά-Μαρία. Κλέβοντας στιγμές από τους άλλους, ρουφώντας νέα από το παράθυρό της.

Τους είδε!! Περπατούσαν σαν ένας άνθρωπος. Πλοκάμια τα χέρια τους. Βεντούζες τα δάχτυλα, ρουφούσαν εκατοστό, εκατοστό το δέρμα του άλλου. Τα μαλλιά της, αγκάλιαζαν τον ώμο του, σαν από λύπηση για το χοντροκομμένο στρατιωτικό κούρεμά του. Πέρασαν κάτω από το παραθύρι της, σαν φάντασμα του έρωτα που την είχε συγκλονίσει, που ποτέ

δεν θα ξεχνούσε, που ποτέ δεν θα συγχωρούσε. Και χώθηκαν στο πάρκο. Τα πόδια τους, τριζοβολούσαν πάνω στο χοντρό χαλίκι του μονοπατιού. Διασταυρώθηκαν μ` έναν μεθυσμένο, που τρεκλίζοντας κόντεψε να τους παρασύρει. Τον τράταραν, λίγο από το γάργαρο γέλιο τους κι εκείνος έσκυψε περισσότερο. Σαν να ντράπηκε. Η νύχτα, έπεσε απότομα, σκοτεινή απόψε η βραδιά. Το φεγγάρι στη χάση του, πολεμάει να δείξει τον εαυτό του για άλλη μια φορά. Τα δέντρα του πάρκου, κρατούν την ανάσα τους, ακίνητα. Φοβούνται μην τρομάξουν τα παιδιά, που αγαπιούνται. Κι οι γρύλοι, άλλο σκοπό απόψε αρχινούν: Μιλάει για χλόες καταπράσινες και ζουμερές, που μπορείς να κυλιστείς, χωρίς φόβο. Όσο θες. Μιλάει για κάτι άστρα που βγάζουν, σαν τα δεις, αλήθεια την κάθε σου ευχή. Και το κορίτσι που τους άκουγε, μέσα της ήταν γυναίκα και κατάλαβε τη φωνή των δέντρων και των γρύλων, λιγώθηκε κι έσκυψε. Πιο κοντά του, πιο κοντά του κι είπε, όχι με λόγια το ΝΑΙ. Αυτό το ναι, που τόσο φοβόταν, που τόσο ζητούσε. Φόβος και πάθος. Βάζει τα χέρια της μπροστά, να τον διώξει. Ύστατη άμυνα. Κι αυτά, λιποταχτούν και τον αγκαλιάζουν. Παραδίνονται στον εχτρό και τον καλούν να διαφεντέψει. Η φούστα της ψηλά. Τα χέρια του βουτηχτές επίμονοι. Ψάχνουν για κοράλλια μαγικά και για την πηγή με το νερό το αθάνατο. Τυφλά μεριάζουν τα βρύα του βυθού κι ανακαλύπτουν την πηγή, που αρχίζει να τρέχει γάργαρο νερό και μέλι και . Ω!! τι θαύμα, η νύχτα γέλασε. Τα άστρα τρελάθηκαν, αλλοπαρμένα .

Η Μαρία, αποφάσισε να κλείσει το παραθύρι της, νωρίτερα απόψε. Είχε μερώσει από τα παιδιά κι ο κόσμος της φαινόταν-αν είναι δυνατόν-, καλύτερος. Κι εκεί πάνω στην κίνηση της, τον είδε.

Ναι, ήταν αυτός!! Είδε το κοντάρι για τα λαχεία, να ξεπροβάλλει πίσω από το θάμνο. Σκυμμένος, παραμόνευε τα παιδιά, σαν την οχιά που μαγνητίζει τα βατράχια. Τον ήξερε σαν κάλπικη δεκάρα. Σατανάς κι άγιος μαζί. Πρώτος στην ΕΠΟΝ, μπαινόβγαινε στο σπίτι της, δίνοντας και παίρνοντας μηνύματα από τον πατέρα της. Είρωνας κι απότομος. Την φόβιζε πάντα το βλέμμα του, σκοτεινό, σκιασμένο από τα σμιχτά φρύδια του. Μια μέρα την άρπαξε βίαια από το χέρι, την τράβηξε στα γόνατά του κι έχωσε το χέρι του κάτω από τα κουρέλια της. Τρόμαξε, μα απόρησε και σιχάθηκε τον εαυτό της που παραδόθηκε στο άγριο χάδι του. Τα βήματα του καπετάν Γιώργη, την έσωσαν κείνη την φορά. Την έσπρωξε πέρα, χαμογελώντας με κακία: -Τσιμουδιά, γιατί χάθηκες, της σφύριξε. Δεν είπε κουβέντα, όχι από φόβο ή ντροπή, αλλά γιατί συνειδητοποίησε ότι της άρεσε. Από τότε, έγινε ο δαίμονάς της. Είδε την αποδοχή της κι έγινε πολύ γρήγορα ο αφέντης της. Αφέντης σκληρός. Οι συναντήσεις τους, λιγοστές μα γιομάτες ηδονή για τη Μαρία που ανακάλυψε, έναν άλλο κόσμο, ένα άλλο κορμί. Τον λάτρευε, με μια λατρεία πρωτόγονη. Ήταν γιαυτήν, ο νέος κόσμος που πάντα ονειρευόταν. Τον έβλεπε, να υψώνεται, να γίνεται ο εκδικητής όλων των κατατρεγμένων. Ο πατέρας της χωμένος στις υποθέσεις του αγώνα, δεν κατάλαβε τίποτα. Μπαινόβγαινε στο σπίτι σαν αφεντικό. Όταν του είπε ότι είχε πιασμένο το παιδί του, γέλασε. Με κείνο το κακό γέλιο και δεν της είπε τίποτα. Χώθηκε στο δωμάτιο του πατέρα της. Την άλλη μέρα βγήκε στο βουνό. Ούτε γραφή! Ούτε ένα μήνυμα γι αυτήν. Η φήμη του εξαπλωνόταν. Αντάρτης φημισμένος, πέρασε στην Στερεά Ελλάδα για να είναι κοντά στον αρχηγό, στις εξελίξεις. Αναγκάστηκε να ρίξει το παιδί και το μαχαίρι που μπήκε μέσα της, της ξερίζωσε ότι καλό υπήρχε. Την άφησε κιβούρι αδειανό. Γραπώθηκε από τον πατέρα της, που έσκυβε καθημερινά ακόμα περισσότερο. Μέχρι που αυτός, κατάφερε να υψωθεί και να πετάξει, έστω και πάνω από την αγχόνη. Αυτή; Κουρεμένη σύρριζα, περιμένει .. Με την ήττα, αυτός, δεν υπέγραψε συγχωροχάρτι. Σκληρός κι απόλυτος μέχρι το τέλος, έγινε Μακρονησιώτ ης. Μάθαινε νέα του, μα ποτέ δεν του έστειλε ένα γράμμα. Ούτε κι εκείνος.

Όταν γύρισε στην πόλη, δέκα χρόνια μετά, δεν μίλησε σε κανέναν. Χώθηκε στο πατρικό του □ μια παλιοκαλύβα είχε απομείνει- για κάμποσο καιρό. Δουλειές του ποδαριού. Μεροδούλι μεροφάι. Τα τελευταία χρόνια, έγινε λαχειοπώλης. Φήμες κυκλοφορούσαν για τα παράξενα γούστα του. Απομακρύνθηκε από τους παλιούς συντρόφους του. Με τη Μαρία, ποτέ δεν μίλησαν, ποτέ δεν κοιτάχτηκαν.

Ήταν αυτός που πλησίαζε τα παιδιά. Παρατημένο το κοντάρι του στους θάμνους, διαλαλούσε την τύχη στο βρόντο. Αυτός, σχεδόν γονατιστός, είχε ξεκουμπώσει το παντελόνι του. Τα παιδιά στον κόσμο τους, ανακάλυπταν τον έρωτά τους. Κ κυρά-Μαρία, έκλεισε το παράθυρό της, φόρεσε το μαντήλι της, ίσιωσε τη φούστα της. Το χέρι της καθυστέρησε στην άγωνα πια κοιλιά, ορθώθηκε.

Την άλλη μέρα, η κυρά-Μαρία, αξημέρωτα, μπήκε στον υπόγειο κόσμο της. Δουλειά, πολύ δουλειά σήμερα. □ νθρωποι μπαινόβγαιναν συνεχώς. Αυτή κλεισμένη στην κάμαρά της, άκουγε τα βήματα και το λαχάνιασμά τους στις σκάλες. □ νοιξε την εφημερίδα. « Η Φωνή του Α□□ .», ξερνούσε μελάνι. Επιτέλους κάτι να σπάσει την μονοτονία: «□ γριο έγκλημα στο πάρκο. Λαχειοπώλης, βρέθηκε μισόγυμνος με καρφωμένο το κοντάρι στο λαιμό του» Ο τίτλος γέμιζε τη μισή σελίδα. «Σεξουαλικά τα αίτια;» «Οπορτουμιστής που ξέφυγε από το δρόμο της πάλης του λαού». Το κόμμα, έβγαλε την ετυμηγορία του. Η αντιπολίτευση, κατηγορούσε την Δημοτική αρχή για αδιαφορία στα προβλήματα της πόλης. « Στις επόμενες εκλογές, να αναδείξουμε ανθρώπους με όραμα», κατέληξε. Ο Δήμαρχος, με δηλώσεις του τόνιζε: «Ο μη ηλεκτροφωτισμός του πάρκου, οφείλεται στις γνωστές καθυστερήσεις των χρηματοδοτήσεων από την κεντρική εξουσία. Την επόμενη τετραετία προτεραιότητά μας, θα είναι ο περιτοχισμός του και η φύλαξή του, νύχτα μέρα» Ο σύλλογος για την προστασία των ηθών: «Η εθνική φλόγα», αξίωνε να κλείνει το πάρκο κατά τις βραδινές ώρες. Ο αστυνομικός Δ/ντής, δήλωνε ότι, ανακρίνονται ύποπτοι και η διαλεύκανση της υπόθεσης, είναι ζήτημα ημερών.

Η κυρά-Μαρία, άνοιξε την πόρτα της, πήρε το λάστιχο και ξεκίνησε τη συνηθισμένη της δουλειά: να σπρώχνει στον απόπατο τα σκατά της πόλης.